

ערעור פלילי מס' 31/50

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

א לפני השופטים דונקלבלום, אסף, זילברג

בערעור של:

המערער יוסף מלצקי
נגד
ב היועץ המשפטי המשבי

ג פקודת בנין ערים, 1936-1941, סעיף 35 — מובנו של המונח „מבנה” שבסעיף 2 (המתקן) — האם הוא כולל רק את המחובר לקרקע או שהוא חל גם על התלוש — מה בין „מבנה” ל„רהיט” — מבחן השכל הישר וההגיון הבריא.

ד ערעור על פסק-הדין של בית המשפט המחוזי תל-אביב, מיום 28.2.50 (השופטים ד"ר נ. ברזכאי, ד"ר י. קיסטר וד"ר ש. גנוסר), בתיק ערעור פלילי מס' 161/49. הערעור נדחה ופסק-הדין של בית המשפט המחוזי אושר.

טענו:

ה למערער: מ. הוכמן
למשיב: ק. גלקמן

יום שמיעת הערעור — 27.7.50; יום מתן פסה"ד — 7.8.50.

פסק-דין

ז השופט זילברג: זה הוא ערעור, לאחר נטילת רשות, על פסק הדין של בית-המשפט המחוזי תל-אביב, אשר אישר, כבית משפט לערעורים, את פסק-דינו של שופט השלום, בו הורשע המערער בעבירה על סעיף 35(א) לפקודת בנין ערים, 1936 (כפי ששונה בסעיף 5 לפקודת בנין ערים (תיקון), 1941), ונידון לתשלום קנס, מס בנין כפול, והריסת המבנה.

2. קיצורן של עובדות:

המערער הוא בעל חנות הגמצאת ברחוב בן יהודה, תל-אביב. בתדוש מרס, 1949, בנה המערער, ללא רשיון העיריה, יציע בגובה של 2.300 מטר מעל לרצפת החנות. היציע עשוי עץ, אינו קבוע במסמרות או ברגים, ואינו מחובר בצורה אחרת לבנין החנות — לא מלמעלה ולא מלמטה ולא מעברים — אך שטחו רחב כדי 14 מ"ר, עולים אליו בסולם, והוא משמש (או ראוי לשמש) מקום עמידה לרגלי בני-אדם. המערער הובא לדין על כך לפני בית משפט השלום, הורשע ונידון שם כג"ל, ערער על הפסק לפני בית המשפט המחוזי, ומשהפסיד גם כאן — חזר וערער לפנינו, לאחר נטילת רשות כאמור.

ב

3. שאלה אחת ויחידה עומדת לדיון לפנינו: מה הוא מובנו המדוייק של המונח "מבנה" בסעיף 2 (המתוקן) לפקודת בנין ערים, 1936, וגדר הספיקות שבה הוא: אם מונח זה כולל רק את המחובר לקרקע (או לבנין), או שהוא חל גם על התלוש. טענתו המקורית של באי-כוח המערער היא, כי מכיון שהיציע דגן אינו מחובר לגוף הבנין, ואפשר להזיזו ממקום למקום — מעין "מיטלטל לכשירצה" — הרי אין זה "מבנה" אלא — רהיט, וכלום חייב אדם לשאול את פי העיריה, לפני לכתו אל הנגר להתקין לעצמו רהיטים?

ג

4. וזה לשון סעיף 2 לפקודת בנין ערים, 1936, כפי שתוקן בסעיף 2 לפקודת בנין ערים (תיקון), 1938 (עתון רשמי 1938, תוספת א', עמוד 14):

ד

"בנין" הוראתו: כל מבנה עשוי אבן, מלט, טיט, ברזל, עץ או חומר אחר, וכולל כל יסוד, כותל, ארובה, מרפסת, גזוזטרא, כרכוב, או בליטה או חלק של בנין, או כל דבר המחובר אליו, או כל כותל, סוללה, גדר, סייג וכו'.

ה

באי-כוח המערער תומך את יתדותיו בהמש תיבות אלה: "או כל דבר המחובר אליו" (כלומר: אל הבנין), ודורש אותן כמין חומר להגדרת כל המבנים האמורים באותו סעיף. מחובר דוקא ולא תלוש, הוא כאילו תנאי הכרחי לגבי כל מבנה הנופל לגדרו של המונח הכולל "בנין". אך פירוש זה, לדעתנו, בטעות יסודה, ונוסחו של החוק יוכיח. המלים "ג"ל" ("או כל דבר המחובר אליו") מרחיבות ומשלימות את רעיון המלים שלפניהן ("... כל בליטה או חלק של בנין"), אך אינן קובעות תנאי חדש לגבי שאר המבנים. על כל פנים, לא מצינו כל אסמכתא לכך, כי רק המחובר לקרקע (או לבנין) חלה עליו ההגדרה האמורה בסעיף הג"ל.

ו

5. וכאן שואל בתמינה באי-כוח המערער: אם כך הדבר, היינו: אם האיסור (לבנות ללא רשיון) חל גם על התלוש, היכן תציב כאן את הגבול בין "רהיט" ל"מבנה", ומדוע לא ייאסר על אדם להכניס ארון ושולחן לביתו, בלי רשיון העיריה?

השופט זילברג

(א) "קושיא" זו עקרה היא ואינה מוכיחה ולא כלום; נניה כי צדק בא-כוח המערער, וכי אין האיסור שהוא חל אלא על המחובר בלבד; האם אין זה מותר, גם בלי רשיון העיריה, להכניס שולחן לחדר ולחברו במסמרות אל הרצפה? (ב) וזה הוא העיקר: נכון ונכון, כי אין להציב כאן גבולות ברורים, וכי יקשה מאד למצוא הגדרה רעיונית מדוייקת למושגים ההם; אך ישנו מבחן אחד שאפשר לסמוך עליו בכל עת, והוא מבחן השכל הישר, או: התגיון הבריא והפשוט של חיי המציאות. איש לא יעלה על הדעת לכנות שולחן או ארון בשם "מבנה", אך מאידך גם לא יעלה על דעת אדם לקרוא "רהיט" או "מדף" ליציע המשתרע על 14 מ"מ, ומשמש, או ראוי לשמש, מקום עמידה לאנשים. השיבות מרובה תהא נודעת במקרים אלה — כפי שציין שופט השלום המלומד — למטרת המבנה, למידור תיו, ולדרך השימוש שלו; וגורמים אלה, ועוד אחרים כיוצא בהם, יקבעו את טיבו וטבעו של "החפץ": אם אמנם "מבנה" הוא, או שאינו אלא "רהיט" בלבד. חוץ מזה: עצם המטרה הלגיטלטיבית של חוקי הבנין עשויה לשמש אבן בוחן לקביעת איסור הבניה. חוץ מזה: קיים אלה נועדו למטרה הגיונית וברורה, היינו: למנוע הקמת מבנים העלולים לסכן את חיי הציבור ובריאותו, או העלולים לפגוע באחד משאר האינטרסים המוצדקים שלו. ואם היציע שלנו יתמוטט, ובני אדם העומדים עליו יפלו ויזוקו, לא תהא כל נחמה בדבר אם לאחר מעשה ייאמר, כי יתכן שנפלו רק מעל גבי "רהיט". הסגולה המיוחדת שהצביע עליה בא-כוח המערער — היינו: "כושר התנועה" של היציע והיותו בלתי מסומר ובלתי מבורג — סגולה זו ודאי שאינה מועילה דוקא להפחתת הסכנה הנובעת מבניה ללא-פיקוח של כלי רבי-מידות שכזה.

6. קיצורו של דבר: במקרה שלפנינו, ובהתחשב עם מסיבות הענין כפי שנקבעו בבתי-המשפט דלמטה, צדקו השופטים המלומדים בהסיקם, כי היציע שהוקם הוא "מבנה" שגבנה ללא רשיון, ולכן אין לו, לערעור זה, על מה שיסמוך. דעתי היא, איפוא, כי יש לדחות את הערעור.

השופט דונקלבלום: אני מסכים.

השופט אסף: אני מסכים.

לפיכך הוחלט לדחות את הערעור ולאשר את ההרשעה ואת גזר-הדין יחד עם ציר הריסת המבנה.

ניתן היום, כ"ד באב תשי"י (7.8.1950).

בהעדר המערער ובא-כוחו,

ובמעמד א. לוי.